

Nr 501

Av herr Jacobsson, Per, och herr Boman, om rätt till beriktigande av uppgift i massmedia.

(Lika lydande med motion nr 605 i Andra kammaren)

Det har flera gånger varit på tal att i svensk rätt införa regler om rätt för den, om vilken i tidningspressen lämnats felaktiga upplysningar, att få i det ifrågavarande tidningsorganet införa ett beriktigande. I många andra länder finns regler av dylikt innehåll. Bl. a. i Norge har man bestämmelser i presse-loven av detta innehåll. Erfarenheterna av denna lagstiftning är i Norge gynnsamma. Nordiska rådets juridiska niomannakommitté har år 1963 även uttalat sig för att rätt till beriktigande av oriktiga uppgifter i radio och TV borde införas i de nordiska länderna.

Då man i Sverige avstått från att införa liknande bestämmelser som i den norska presseloven har anledningarna därtill varit flera, men främst anfördes svårigheter, som ansetts förenade med bättre ordning för beriktigande. Bl. a. har det ansetts vara svårt att draga gränsen mellan vad som är beriktigande av en felaktig sakuppgift, som kan klart styrkas vara oriktig, och ev. mindre välgrundade omdömen, vilka är beroende av människors subjektiva synsätt. Man har ansett den möjlighet, som en fri press erbjuder att i en annan tidning få utrymme för ett beriktigande, vara tillfyllest.

Hela frågeställningen har kommit i ett nytt läge genom det växande inflytande, som utövas av TV och radio, särskilt förstnämnda medium. TV skiljer sig på en punkt radikalt från pressen, i det TV i varje fall ännu så länge är ett monopolföretag. Lämnas det i TV ett felaktigt meddelande finns icke annan möjlighet att få fram ett beriktigande, som når tillnärmelsevis samma krets som sett och lyssnat till den felaktiga uppgiften, än via TV. Verkningarna av en oriktig uppgift i TV kan också på grund av detta mediums stora genomslagskraft bli långt mer förödande för den drabbade än en motsvarande uppgift intagen i pressen.

Ytterligare en annan omständighet motiverar att frågan om rätt till beriktigande av felaktiga uppgifter i massmedia nu upptages till ny prövning, nämligen ärekränkingsreglerna i den nya brottsbalken, som trätt i kraft fr. o. m. årsskiftet. I dessa har man efter närmare övervägande bestämt sig för att icke upptaga några regler som innebär kriminalisering av förtal riktat mot juridisk person. Detta innebär att det alltjämt kommer att bli straffritt att lämna sådana ärekränkande uppgifter om juridiska personer som, om

Bihang till riksdagens protokoll 1965. 3 saml. Nr 501—522

de lämnats om enskild person, medfört ansvar. Det kan i detta läge synas rimligt att när icke straffskydd står till buds enskilt företag i allt fall bör få en lagstadgad möjlighet att korrigera sakligt oriktiga uppgifter, som sprids genom massmedia och som kan ha förorsakat betydande ekonomisk skada.

En utredning kring dessa frågor är i främsta rummet motiverad av TV:s växande betydelse som opinionsbildande organ. Radion får i detta avseende anses vara principiellt likställd med TV. Vidare bör, om en utredning påbörjas, även motsvarande förhållanden för pressens del bli föremål för förnyat övervägande.

Under återopande av ovanstående får vi hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av möjligheterna att införa bestämmelser om rätt till beriktigande för den, om vilken oriktig uppgift blivit lämnad i massmedia.

Stockholm den 27 januari 1965

Per Jacobsson

Rudolf Boman